

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 123/16
Luxembourg, 10. november 2016

Sodba v zadevi C-174/15
Vereniging Openbare Bibliotheken/Stichting Leenrecht

Posojanje elektronske knjige (e-knjiga) se lahko pod nekaterimi pogoji izenači s posojanjem običajne knjige

V takem položaju se uporabi izjema javnega posojanja, s katero je med drugim določeno, da se avtorjem plača primerno nadomestilo

Na Nizozemskem to, da javne knjižnice posojajo elektronske knjige, ni zajeto z ureditvijo javnega posojanja, ki se uporabi za običajne knjige. Javne knjižnice sedaj javnosti dajejo elektronske knjige na razpolago na internetu na podlagi licenčnih pogodb z imetniki pravic.

Vereniging Openbare Bibliotheken, združenje vseh javnih knjižnic na Nizozemskem (VOB), meni, da bi se morala ureditev za običajne knjige uporabljati tudi za digitalno posojanje. V tem okviru je proti Stichting Leenrecht, ustanovi, ki je odgovorna za pobiranje nadomestil, dolgovanih avtorjem, vložila tožbo, da bi pridobila ugotovitveno sodbo v tem smislu. Tožba združenja VOB se nanaša na posojanje, organizirano po vzorcu „one copy, one user“, to je posojanje primerka knjige v digitalni obliki na način, da se ta primerek namesti na strežnik javne knjižnice in uporabniku omogoči, da s prenosom na svoj računalnik reproducira navedeni primerek, pri čemer se lahko v obdobju izposoje prenese le en primerek in po izteku tega obdobja uporabnik primerka, ki ga je prenesel, ne more več uporabljati.

Rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska), ki odloča o sporu, meni, da je odgovor na tožbene zahteve združenja VOB odvisen od razlage določb prava Unije, in je Sodišču v predhodno odločanje predložilo več vprašanj. Z Direktivo Unije iz leta 2006, ki se med drugim nanaša na pravico dajanja v najem in pravico posojanja knjig, je namreč določeno, da ima avtor dela izključno pravico dovoliti ali prepovedati taka dajanja v najem ali posojanja. Vendar pa lahko države članice odstopajo od te izključne pravice glede javnega posojanja pod pogojem, da dobijo pravično nadomestilo vsaj avtorji.¹ Postavlja se torej vprašanje, ali se to odstopanje uporabi tudi za posojanje elektronskih knjig, organizirano po vzorcu „one copy, one user“.

Sodišče v svoji današnji sodbi na prvem mestu ugotavlja, da ni nobenega odločilnega razloga, ki bi omogočal, da bi se posojanje digitalnih primerkov in nematerialnih predmetov vsekakor izključilo s področja uporabe te direktive. Taka ugotovitev je utemeljena tudi s ciljem navedene direktive, da je treba avtorsko pravico prilagoditi gospodarskemu razvoju. Poleg tega bi bila popolna izključitev posojanja v digitalni obliki s področja uporabe te direktive v nasprotju s splošnim načelom, s katerim se določa visoka stopnja varstva avtorjev.

Sodišče na drugem mestu preverja, ali se lahko za javno posojanje primerka knjige v digitalni obliki po vzorcu „one copy, one user“ uporabi člen 6(1) te direktive.

Sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da glede na pomembnost javnega posojanja digitalnih knjig in z namenom, da se ohrani tako polni učinek odstopanja za javno posojanje iz člena 6(1) te direktive kot tudi prispevek te izjeme k promociji kulture, ni mogoče izključiti, da se ta člen uporabi, kadar ima postopek, ki ga izvede javno dostopna knjižnica, zlasti glede na pogoje, določene v

¹ Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L 376, str. 28).

členu 2(1)(b) te direktive, lastnosti, ki so v bistvu primerljive z lastnostmi posojanja tiskanih del. To pa velja za posojanje primerka knjige v digitalni obliki po vzorcu „one copy, one user“.

Sodišče zato presoja, da pojem „posojanje“ v smislu te direktive zajema tudi tako posojanje.

Sodišče prav tako pojasnjuje, da lahko države članice določijo dodatne pogoje, s katerimi se lahko izboljša varstvo pravic avtorjev preko tega, kar je izrecno določeno s to direktivo. V obravnavanem primeru se z nizozemsko zakonodajo zahteva, da je bil primerek knjige v digitalni obliki, ki ga da na voljo javna knjižnica, dan v promet s prvo prodajo tega primerka ali z drugim prenosom lastništva na njem v Uniji s strani imetnika pravice distribuiranja ali z njegovim privoljenjem. Sodišče presoja, da je treba za tak dodaten pogoj šteti, da je združljiv s to direktivo.

Sodišče v zvezi s položajem, v katerem je bil primerek knjige v digitalni obliki pridobljen iz nezakonitega vira, opozarja, da je eden od ciljev te direktive boj proti piratstvu, in poudarja, da lahko dovolitev posojanja takega primerka povzroči neupravičeno škodo imetnikom avtorske pravice. Izjema javnega posojanja se zato ne uporabi, kadar javna knjižnica daje na razpolago primerek knjige v digitalni obliki, ki je bil pridobljen iz nezakonitega vira.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793